

trykkelig føjer til, „Forslaget allerede er gjort med Hensyn til spæde Børn“. Saa føjer Frederik Salomon til: „Hvor eller naar dette kannibalske Forslag er gjort, faar man dog ingen Besked om“. Det var dog ikke alle, som havde den Takt at tage saa blidt paa disse gejstlige Mænds Erklæringer, som Frederik Salomon gjorde for Højesteret. Et københavnsk Blad, som nu staar den nuværende højtærede Justitsminister meget nær, bragte nogle Dage efter en meget upassende Gaade til Belysning af Ligheden mellem Bladet „København“ og vedkommende Biskops Navn. Det var en Præmiegaade paa 10 Kr., men der var rigtignok ingen, som kunde løse den alligevel. Jeg vil ikke omtale Løsningen paa den her, fordi Biskoppen nu er død. Men ved disse Erklæringer fra de gejstlige maa vi altsaa huske paa, at af Kirkens første Tillidsmænd, som bleve spurgt, udtalte de 7 sig til Gunst for og de 6 mod Ligbrænding. Med Hensyn til de sidste har jeg nævnt Prøver paa, hvilke Motiver de førte i Marken, skønt Kultusministeren havde den Mening, at man ikke burde støde Bekendere af Folkekirken fra sig, fordi de ere Tilhængere af Ligbrænding, „der af alle indrømmes ikke i og for sig at komme i Strid med Kirkens Lære“. Disse Biskopper satte sig altsaa paa det groveligste op mod deres højeste Øvrighed, saaledes at naar vi se, at noget saadant kan ske endogsaa i Nutiden, er det ikke uden Forbillede i Fortiden. Men Gejstligheden her stillede sig altsaa, naar den blev raadspurgt, dog ikke absolut afvisende. Flertallet af de gejstlige, der bleve raadspurgte, stillede sig paa Ligbrændingssagens Side. Da man oppe i Norge forhandlede og i 1897 eller 98 gennemførte sin Ligbrændingslov, stillede Gejstligheden sig, som man kunde vente sig af den norske Gejstlighed, endnu mere frisindet. Saa vidt jeg ved, stillede alle de norske Biskopper sig paa Ligbrændingssagens Side, og Biskop Heuch, vistnok den betydeligste af dem, udtalte sig endogsaa varmt til Fordel derfor. Jeg har før, da jeg talte om de gejstlige, nævnt, at der var 15 engelske Biskopper for Sagen, og af dem gik endogsaa nogle saa vidt, at de fordrede deres egne Lig brændte til Bedste for den efterfølgende Slægt.

Da nu Højesteret havde sagt, at man ikke kunde brænde Mennesker, afdødes Lig, uden Lovhjemmel, var det Foreningen om at gøre at skaffe en saadan Lovhjemmel. Det lykkedes da at faa indbragt her

et privat Lovforslag — det var vor forrige Kollega, N. J. Larsen, der indbragte det —, der udkom som Lov af 1. April 1892. Indholdet af det gaar jo navnlig ud paa, at enhver, som har fyldt 18 Aar, skal have Lov til ved en i testamentarisk Form afgiven Erklæring at forlange sit Lig brændt, og at de gejstlige ikke ere pligtige til at yde deres Medvirkning ved denne Form af Ligbegængelse. Da nu denne Lov var kommen ud, troede Foreningen og dens Medlemmer og de, der ønskede deres Lig brændte, at nu var den hellige Grav vel forvaret, nu kunde de ved Ligbrænding holde Ligbegængelse og faa Gejstlighedens Medvirkning, som de vare vant til, naar de fulgte deres kære til Jorden. Men da var det Kultusministeriet begyndte med sine Cirkulærer. Kultusminister var den Gang; jeg tager ikke fejl, naar jeg siger, at det var Ligbrændingsforeningens tidligere Formand, Professor Goos, der nu havde forandret sig fra at være Ligbrændingsforeningens Formand, Ven og Forkæmper, til at være dens Modarbejder i sin Skikkelse af Kultusminister. Han udtalte i et Cirkulære, at der vel kun staar i Loven, at de gejstlige ikke ere pligtige til at yde deres Medvirkning, men han indprentede dem, at de ikke havde Lov til at gøre det, medmindre da de søgte Tilladelse dertil. Naar nu et Menneske er død, og der skal indgives en højtidelig Ansøgning til et Ministerium, som vel skal korrespondere med en eller anden og maaske have en Erklæring fra Amtmand, Birkedommer og Sognefoged, og der gaar, selv ved hurtig Ekspedition, lad os sige 8 Dage paa hvert Sted med at læse Skrivelsen, besvare den og faa den videre, saa kunde et saadant Lig nemt blive for gammelt. Det Cirkulære opfattedes da ogsaa som et Forbud til Gejstligheden mod overhovedet at medvirke, i hvert Fald tog Gejstligheden det saadan, som om deres højeste foresatte vare helst fri for at se dem medvirke og yde gejstlig Trøst og Assistance ved Ligbrændingsceremonierne. Men da det blev gjort Ministeriet klart, at det gik dog ikke an at opretholde et saadant Cirkulære, naar Loven udtaler sig saaledes, at de gejstlige ikke ere pligtige til at deltage, altsaa stiller dem fuldstændig frit, kom Ministeren ogsaa til bedre Erkendelse, og allerede den 21. Februar 1893 udkom der et nyt Cirkulære fra Kultusministeriet, hvori det siges, at vel skulde der ansøges om Tilladelse hver Gang, men de kunde ganske rolig give sig til at deltage alligevel, thi de kunde sikkert for-